

ที่ สม ๐๙๐๑/๑๑๔

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขนิยาม “ป่า” และการปฏิรูปกฎหมายป่าไม้ของไทยเพื่อป้องกันการถูกกีดกัน
ทางการค้าของสหภาพยุโรป

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้หารือกับกระทรวงยุติธรรมและ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า
ของสหภาพยุโรป (European Union Regulation on Deforestation-free Products: EUDR) ซึ่งอาจส่งผล
กระทบต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการของไทยในการส่งพืชผลทางการเกษตรและสินค้าแปรรูปไปจำหน่าย
ยังสหภาพยุโรป เนื่องจากนิยาม “ป่า” ตามกฎหมายป่าไม้ของไทยไม่สอดคล้องกับนิยามที่เป็นสากล ในการนี้
จึงขอกราบเรียนข้อเท็จจริง สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

๑.๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป กฎหมายว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้
ทำลายป่าของสหภาพยุโรป หรือ EUDR กำหนดให้ผู้ที่จะนำเข้า ส่งออก หรือวางขาย ผลิตภัณฑ์หรือสินค้า
ในสหภาพยุโรป ๗ รายการ ได้แก่ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ปาล์ม น้ำมัน และอนุพันธ์
ของปาล์ม น้ำมัน ถั่วเหลือง โกโก้ กาแฟ และยางพาราและผลิตภัณฑ์จากยางพารา ต้องแสดงข้อมูลสินค้าหรือ
ผลิตภัณฑ์ว่า ผลิตขึ้นเมื่อใด ที่ไหน และต้องแสดงข้อมูลที่ตรวจสอบได้ว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาจากพืช
ที่ปลูกบนพื้นที่ที่มีการตัดไม้ทำลายป่า

๑.๒ การพิจารณาว่าบริเวณใดเป็นป่า อาจต้องพิจารณาจากนิยามสากลประกอบกับนิยาม
ตามกฎหมายของประเทศต้นกำเนิด ซึ่งนิยามของป่าตามกฎหมายไทยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากนิยามสากล
(The Food and Agriculture Organization of the United Nations 1998 (FAO 1998), Global Forests Resources
Assessment 2000 (FRA 2000)) ที่กำหนดให้ “ป่า (forest)” หมายถึงพื้นที่ที่มีขนาดมากกว่า ๐.๕ เฮกตาร์ โดยมี
ต้นไม้ที่มีความสูงมากกว่า ๕ เมตร และการปกคลุมของเรือนยอดมากกว่าร้อยละ ๑๐ หรือต้นไม้ที่สามารถเข้าถึง
เกณฑ์เหล่านี้ในแหล่งกำเนิด แต่ไม่รวมถึงที่ดินที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือชุมชนเมือง

๑.๓ นิยาม “ป่า” ตามกฎหมายป่าไม้ของไทยหลายฉบับไม่ได้พิจารณาจากความอุดม
สมบูรณ์ของพื้นที่ แต่พิจารณาจากการได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินของประชาชน เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้
พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๔ (๑) “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน เป็นต้น

๑.๔ หากพิจารณานิยามดังกล่าวข้างต้น อาจส่งผลให้พืชผลทางการเกษตรของไทยที่ปลูกบน
ที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ซึ่งเป็น “ป่า” ตามกฎหมายป่าไม้ของไทย ทั้งบริเวณที่มีข้อขัดแย้งกับรัฐในประเด็น
การประกาศเขตป่าทับที่ดินทำกิน และบริเวณที่ได้รับอนุญาตจากรัฐให้ทำประโยชน์บนที่ดินของรัฐทุกประเภท
เช่น บริเวณที่จัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

/(ส.ป.ก.)...

(ส.ป.ก.) ที่ดินในโครงการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติ ที่ดินราชพัสดุ และที่ดินที่มีสิทธิทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก.) เป็นต้น ถูกตีความว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดไม้ทำลายป่า และถูกกีดกันทางการค้า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรและระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปได้

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ กสม. ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

๔. ข้อพิจารณา

กสม. ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในการประชุมด้านบริหาร ครั้งที่ ๔๘/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณามอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ แต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อศึกษาผลกระทบจากกฎหมายว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

๔.๒ แก้ไขนิยาม “ป่า” ให้สอดคล้องกับนิยามสากล เพื่อป้องกันการถูกกีดกันทางการค้าจากสหภาพยุโรป

๔.๓ รวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ทั้ง ๙ ฉบับ เพื่อจัดทำเป็นฉบับเดียวในรูปแบบประมวลกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นต้น

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อ ๔ ต่อไป ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๔๘ (ขีดชนก)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๗๒๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ chidchanok@nhrc.or.th